

Ozvezdje Zmaj je predvsem zanimivo po tem, da je pred približno petimi tisočletji v njem ležala severnica (zvezda Tuban, Alfa Zmaja). Predstavljala je zvezdo s stalno lego na nebu. Okrog nje se je takrat navidezno sukalo nebo (nebesna krogla), tako kot se danes navidezno vrti okrog zvezde Severnice.

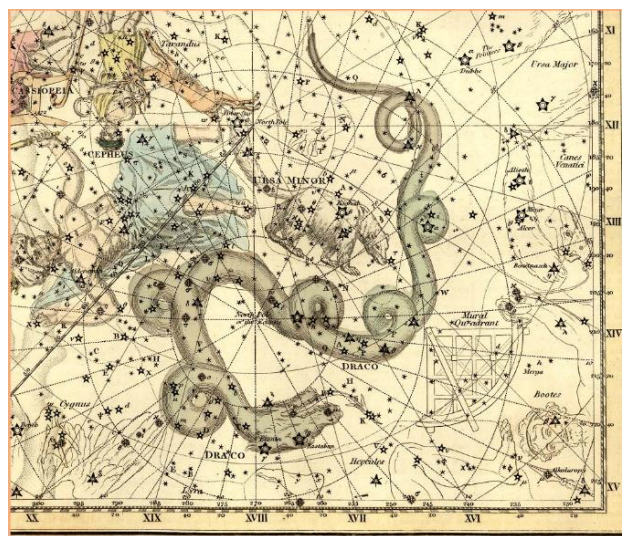
Vzrok, za to je posebno gibanje (precesija) Zemljine vrtilne osi zaradi privlačnosti Sonca in Lune. Zemljina vrtilna os "pleše" približno tako kot os vrtavke, in njena os v različnih obdobjih kaže proti različni točki na nebu. Tam, kjer severni podaljšek Zemljine vrtilne osi navidezno "prebode" nebesno kroglo, je severni nebesni pol. Danes je naključno blizu severnega nebesnega pola in je tako Severnica najsvetlejša zvezda Malega medveda, nekoč pa je bila Tuban v ozvezdju Zmaj.

Zelo zanimiva je tudi mitološka zgodba, kako je ozvezdje prišlo na zvezdno nebo.

Zgodba o Zmaju

Boginja Hera je poslala orjaškega zmaja, da varuje zlata jabolka na prelepem vrtu bogov na skrajnem zahodu sveta. Jabolka je darovala za poročno darilo svojemu možu, bogu Zevsu.

Zmaj je bil strašna pošast. Na vse strani je sikal smrtonosno ognjeno sapo, njegove luskinaste kože pa ni mogla prebiti nobena nanj izstreljena puščica. Vedno buden in pozoren je bil ovit okrog drevesa, na katerem so visela zlata jabolka. Nikomur ni dovolil, da bi se jim približal. Edina izjema je bil velikan Atlas, ki je stal poleg in na ramah držal težek nebesni obok.

Ozvezdje Zmaj (Draco) med Velikim in Malim medvedom je vedno nad obzorjem. V jasnih poletnih večerih in nočeh ga z nekoliko predpriprave ni težko izslediti in opazovati.

Znameniti grški mitološki junak Herkul je moral opraviti dvanajst junaških del. Eno med njimi je tudi bilo, da obere zlata jabolka. Premeteni Herkul je prosil Atlasa za pomoč. Atlas se je strinjal, da gre zanj po jabolka, vendar bo moral med tem Herkul namesto njega držati nebesni svod.

Ko se je Atlas vrnil z obranimi jabolki, si je zelo zaželel svobode. Odločil se je, da zbeži z jabolki vred, Herkula, ki je ta čas držal nebesni svod, pa pusti na cedilu.

Herkul pa je bil dovolj prebrisan. Vedel je, da so velikani pogosto prav toliko neumni, kolikor so močni. Atlasa je zaprosil, naj ga razbremeni težkega bremena le za toliko časa, da si podloži ramena z blazino, da bi tako lažje prenašal težo neba. Atlas je nasedel. Herkul mu je v hipu iztrgal jabolka in zbežal. Pustil je ubogega velikana, da se še naprej krivi pod težo neba.

Ker je Herkul ukradel zlata jabolka, je Hera kaznovala Zmaja. Posadila ga je visoko na nebo kot nadobzorniško ozvezdje, ki za severne kraje nikoli ne zaide. Tako bo Zmaj vedno na nebu, ne bo nikoli mogel zatisniti očesa in stražil za vse večne čase zlata jabolka, ki dodo na novo zrasla na božjem vrtu.